

INFORMACIJA

o uništenju viška naoružanja i vojne opreme

Jedan od većih bezbjednosnih rizika Crne Gore i dalje je višak ubojnih sredstava u skladištima Vojske Crne Gore. Ovaj problem je danas znatno manji u odnosu na 2006. godinu, ali je i dalje veoma prisutan.

Ovom Informacijom obuhvaćen je period od 10.12.2012. godine do 31.05.2013. godine, kao i zbirni podaci o uništavanju naoružanja i ubojnih sredstava za period od juna 2006. do juna 2013. godine.

U periodu od obnove nezavisnosti Crne Gore do juna 2013. godine, količine ubojnih sredstava u skladištima Vojske Crne Gore koje su deklarisanе kao viškovi i iznosili 10.767,82 tone, smanjene su za **6.538,36 tona** odnosno za 60,72 %.

Od juna 2006. do juna 2013. Godine ukupno je uništeno 2.668,45 tona viškova ubojnih sredstava. Trenutno se na listama za uništavanje nalazi 2.036,31 tona ubojnih sredstava. Ovdje posebno napominjemo da je većina ovih ubojnih sredstava smanjene stabilnosti, a neka već duži vremenski period. Naglašavamo da je poseban problem to što sva kupljena sredstva koja komisionari i kupci ne preuzmu u predviđenom roku biće dodata na neki od programa za uništavanje.

U skladištima Vojske Crne Gore trenutno se nalazi **4.229,46 tona** viškova ubojnih sredstava, od čega je:

- 1.996,04 tone ubojnih sredstava su prodata, ali nijesu preuzeta od strane komisionara i kupaca;
- 887,68 tona se nalaze na listi za uništavanje po Tehničkom sporazumu o uništenju malog i lakog naoružanja i raznih vrsta municije;
- 1.148,63 tone se nalaze na listi za uništavanje po MONDEM programu.
- 197,11 tona će se koristiti za obuku;

Sva ubojna sredstva koja su prodata a ne preuzmu se do 31.12.2013. godine, shodno Zaključku Vlade Crne Gore br. 2530/3 od 27.12.2013. godine, dodaje se na neki od programa za uništavanje.

Viškovi naoružanja i ubojnih sredstava čuvaju se u skladištima Vojske Crne Gore rješavaju se kroz sledeće programe:

- 1) **"Program razvoja kapaciteta za demilitarizaciju i sigurno skladištenje lakog naoružanja i konvencionalne municije (SALW) za Crnu Goru" (MONDEM program)**, koji je, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore, broj 03-2644 od 17. aprila 2007.

godine, Ministarstvo odbrane potpisalo sa Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i UNDP;

- 2) U okviru "**Tehničkog sporazuma o uništenju malog i lakog naoružanja i raznih vrsta municije**", potpisanog između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva inostranih poslova SAD, 29. novembra 2007. godine, i
- 3) **Preventivnim uništavanjem municije sa nestabilnim barutima**, u organizaciji Ministarstva odbrane;

1. MONDEM Program

U okviru MONDEM programa planirano je uništenje 1.501,59 tona. Međutim, s obzirom na kvalitativno stanje na listu za uništenje preko ovog programa potrebno je dodati još 940,98 tona nestabilnih, ubojnih sredstava smanjene stabilnosti i ubojnih sredstava za koja je kontrolno tehničkim pregledima ustanovljeno da su lošeg kvalitativnog stanja i ne mogu se koristiti za namjensku upotrebu. Ukupna količina ubojnih sredstava na listi MONDEM programa iznosi 2.442,57 tona. Pregled ubojnih sredstava koja se dodaju na listu za neutralizaciju po MONDEM programu prikazan je u prilogu br. 1.

Rješavanje viškova ubojnih sredstava u III fazi MONDEM programa izvodiće se po podfazama u okviru obezbjeđenih novčanih sredstava. U toku je postupak ugovaranja III₁ faze MONDEM programa u količini od 247,286 tona, za koje su donatori (Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i UNDP) obezbijedili 150.000 EUR.

U periodu od 10.12.2012. godine do 31.05.2013. godine uništeno je 154,44 tone viškova ubojnih sredstava i to 2,77 tona u okviru II faze i 151,67 tona je uništeno hitno zbog nestabilnosti baruta, i ista će biti dodata na spisak III₁ faze MONDEM programa.

Ukupno je do sada po MONDEM programu uništeno 1.293,94 tone viškova ubojnih sredstava ili 52,97 %.

U cilju sigurnog skladištenja municije, van MONDEM programa Vlada SR Njemačke je donirala 200.000 EUR. Za donirana novčana sredstva izvršena je rekonstrukcija 2 objekta u skladištu Brezovik kapaciteta po 400 tona. Rekonstruisani objekti su zvanično predati na upotrebu 26.03.2013. godine.

2. TEHNIČKI SPORAZUM

U okviru Tehničkog sporazuma o uništenju malog i lakog naoružanja i raznih vrsta municije, predviđeno je uništenje **1.812,70** tona ubojnih sredstava, koja je ocijenjena opasnom za dalje čuvanje u skladištima.

Međutim, s obzirom na kvalitativno stanje na listu za uništenje preko ovog programa potrebno je dodati još 182,31 tona ubojnih sredstava koja nijesu mogla da se prodaju u postupcima povjerljive prodaje i koja su lošeg tehničkog stanja. Ukupna količina municije na listi Tehničkog sporazuma iznosi 1.995,01 tona. Pregled ubojnih sredstava koja se dodaju na listu Tehničkog sporazuma je prikazan u prilogu br. 2.

U periodu od 10.12.2012. godine do 31.05.2013. godine neutralisano je 61,94 tone.

Ukupno do sada je u okviru ovog programa neutralisano 1.107,33 tone ili 55,50 % od ukupne količine.

3. PREVENTIVNO UNIŠTAVANJE

Preventivnim uništavanjem, uništava se municija koja se hitno mora uklanjati iz skladišta zbog nestabilnosti baruta. Takva municija ne smije se čuvati u skladištima i mora se u propisanom roku uništiti. Rok rješavanja ovih ubojnih sredstava zavisi od kategorije nestabilnosti.

U periodu od 10.12.2012. godine do 31.05.2013. godine nije vršeno uništavanje ubojnih sredstava po ovom programu, a ukupno do sada je preventivnim uništavanjem neutralisano 267,18 tona ubojnih sredstava.

U toku je postupak ugovaranja za ispitivanje hemijske stabilnosti 37 uzoraka baruta, za mornarička ubojna sredstva koja se nijesu ispitivala u protekle 3 godine.

P R E G L E D**viškova ubojnih sredstava koji se dodaju na listu MONDEM programa**

R. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Količina (kom.)	Napomena
a	b	v	g
	PJEŠADIJSKA MUNICIJA		
1	Bomba ručna M75	10,138	
2	Bomba ručna M50P3 i M52P3	2,115	
3	Mina 60 mm, trenutna	3,783	
4	Mina 82 mm, trenutna	59,458	
5	Mina 82 mm, dimna	300	
6	Mina 120 mm, LTF	1,834	
7	Mina 120 mm, dimna	1	
8	Mina 120 mm, osvetlj.	98	
9	Metak 82 mm, kum. za BsT	1,280	
10	Metak 82 mm, RKZ za BsT	246	
11	BRB 64mm M80 ZOLJA	696	
	ARTILJERIJSKA MUNICIJA		
12	Metak 105 mm, dimno zrno WP	2,621	
13	Raketa 128 mm, OGANJ	182	
14	Metak 130 mm TFG pb/p	1,583	
15	PO raketa 9M11M "FAGOT"	128	
	MES		
16	MRUD	74	
	MORNARIČKA MUNICIJA		
17	Metak 30 mm, za PAT brodski AK-230	19,852	
18	Raketa 57 mm, za IC i radarsko ometanje "Stockade" (e)	756	
19	Raketa 57 mm, za IC i radarsko ometanje "Palisade" (e)	864	
20	Metak 76,2 mm, TFG za brodski top AK 726	4,696	
	VAZDUHOPLOVNA MUNICIJA		
21	VZ - 128 mm M74 "MUNJA"	96	
22	VZ - 128 mm M80 "MUNJA"	442	
23	Metak 23 mm, TGF M78	45	
24	Raketa 57 mm, vežbovna	11	
25	Metak 23 mm, PZZ i PZOZ	191	
	PA MUNICIJA		
26	Metak 20mm TZG za HISPANO	235,990	
27	Metak 20mm TZOG za HISPANO	108,446	
Zaključno sa rednim brojem 27 (dvadeset sedam)			

P R E G L E D**viškova ubojnih sredstava koji se dodaju na listu Tehničkog sporazuma**

R. br.	NAZIV UBOJNOG SREDSTVA	Količina (kom.)	Napomena
a	b	v	g
	PJEŠADIJSKA MUNICIJA		
1	Metak 7,62 mm, obilježavajuće zrno M78	2,300,000	
2	Metak 7,62 mm, probojno-zapaljivo zrno M82	1,000,000	
	VAZDUHOPLOVNA MUNICIJA		
3	Upaljač, AUFK-M91	102	
4	Upaljač, UTI -1	371	
5	Upaljač, UTI -2	167	
6	Piropatrone PP-3	228	
7	Upaljač, UTI-2 P1	721	
8	Upaljač, V-5M	400	
9	Upaljač V-5K	1	
	PA MUNICIJA		
10	Metak 20mm TZG za HISPANO	130,000	
11	Metak 20mm TZOG za HISPANO	125,720	
12	Metak 20 mm PZ za HISPANO	43,738	
Zaključno sa rednim brojem 12 (dvanaest)			